

Luleå tekniska universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Tomas Egeltoft
08-563 088 28
tomas.egeltoft@hsv.se
BESLUT

2010-12-17
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem

Högskoleverket beslutar att inte ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Ansökan och ärendets hantering

Luleå tekniska universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: professor emeritus Ingvar Lundberg, Göteborgs universitet (ordförande); docent Mari-Ann Berg, Högskolan i Jönköping (ordförande); universitetsadjunkt Birgit Andersson, Umeå universitet; universitetslektor Pia Bohlin, Konstfack; lärarstuderande Linda Bondeson, Södertörns högskola; docent Göran Bostedt, Mittuniversitetet; lärarstuderande Patrick Böttiger, Örebro universitet; universitetslektor Annette Ewald, Högskolan Kristianstad; professor Kari Fasting, Norges Idrottshögskola; professor Karsten Froberg, Syddanska universitet; lektor Tom Gullberg, Åbo Akademi; professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi; universitetslektor Maud Ihrskog, Högskolan i Borås; professor Geir Johansen, Musikhögskolan i Norge; docent Marlène Johansson, Åbo Akademi; filosofie doktor Carla Jonsson, Stockholms universitet; professor emeritus Pertti Kansanen, Helsingfors universitet; professor emerita Inger Anne Kvalbein, Högskolan i Oslo; universitetslektor Pernilla Nilsson, Högskolan i Halmstad; professor Sigmund Ongstad, Högskolan i Oslo; forskningsledare Mia Porko-Hudd, Åbo Akademi; universitetslektor Grethe Ravlo, Nationellt centrum för matematik, Trondheim; universitetslektor Eva Riesbeck, Malmö högskola; professor emeritus Helge Strömdahl; universitetslektor Björn Sundmark, Malmö högskola och lärarstuderande Pernilla Åhs, Högskolan Väst.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 5 oktober 2010 med representanter för högskolan. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen, se bilaga 1.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt dels en samlad bedömning. Medlemmarna i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge grundläroutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda grundläroexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Tomas Egeltoft i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Eric Lindesjö och Cecilia Nordqvist deltagit.

Lars Haikola

Tomas Egeltoft

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Medlemmarna i bedömargruppen

Bedömargruppens yttrande

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning. Vi är dock tveksamma om andelen lärare med fritidspedagogisk kompetens är tillräcklig. Många lärare gör en liten insats inom utbildningen, vilket kan medföra svårigheter med kontinuiteten i utbildningen. Lärarna har god förankring i flera forskningsområden med relevans för den utbildning de är engagerade i. Det finns vetenskaplig kompetens inom det fritidsvetenskapliga området, men med skevt fokus mot ungdomar och annan fritidsverksamhet snarare än fritidshem. Endast en bråkdel av lärarna anges vara inriktade mot yngre barns lärande. En majoritet av de undervisande lärarna har minst lektorskompetens. I fördelningen mellan ämnesteori och ämnesdidaktik ligger den vetenskapliga tyngdpunkten på ämneskompetens. Den ämnesdidaktiska kompetensen är ojämnt fördelad. Ämnesdidaktiken inom skolämnen är tillgodosedd, men mycket få lärare med fritidspedagogkompetens finns angivna och dessutom med en ytterst begränsad del av tjänstgöringen i utbildningen. Det är inte tillräckligt. Lärosätet redovisar en flerårig förstärkning av den ämnesdidaktiska kompetensen i engelska, matematik och svenska, men vetenskapligt grundad ämnesdidaktisk kompetens saknas ännu. Fortsatta insatser behöver göras för att stärka de särskilda ämnesdidaktiska kompetenser som krävs i de nya utbildningarna. Balansen mellan lärare med vetenskaplig kompetens och lärare med professionserfarenhet är inte tillfredsställande. Vi bedömer lärarnas kompetens att undervisa i den utbildningsvetenskapliga kärnan som tillräcklig. Vi bedömer att lärarna har för snäv inriktning för att kunna erbjuda tillräcklig bredd om och i praktiska och estetiska lärprocesser, med undantag för musik. Vi menar att lärarna ges tillräcklig reell möjlighet till kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärreresurs inte är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

En hel del forskning inom fritidsvetenskap pågår. Vi bedömer att utbildningsmiljön är tillräckligt forskande och att studenterna ges tillräckliga möjligheter till ett kritiskt, kreativt/reflekterande förhållningssätt.

Vi menar att organisationen för den verksamhetsförlagda utbildningen och samarbete med fältet är god och vi bedömer att den delen av utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet.

Samarbete bedrivs både inom och utanför lärosätet. Teknikens hus och gemensamma kurser med de pedagoger som arbetar där nämns. Det internationella samarbetet är bra.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

En tabell, som vid intervjun angavs vara utkast till utbildningsplan, visar parallellläsning av kurser på halvfart men utbildningsplan saknas. Kursplanerna är, med något enstaka undantag, bristfälliga främst inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda utbildningen, där kraven på ämnesanknytning är otydliga. Fritidshemsperspektivet framträder inte och litteraturlistorna är inte godtagbara för fritidshemsperspektiv. Vi bedömer kursplanerna som icke acceptabla.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur, examination

Forskning betonas, men vi är tveksamma till hur forskningsbaserad undervisningen är. Kurslitteraturens vetenskapliga förankring är i centrala kurser och kursmoment relativt svag och domineras av svenskspråkig sekundär litteratur vilket sammantaget gör att ansökan i dessa delar ger ett intryck av låg ambitionsnivå. Undervisnings- och/eller examinationsformer är bara översiktligt redovisade och säkrar inte på ett tillfredsställande sätt individuell bedömning. Undervisnings- och examinationsformer, kurslitteratur/annat lärandematerial bedömer vi som inte godtagbara. Det är oklart på basis av den skriftliga ansökan hur den vetenskapliga progressionen klaras av fram till examensarbetet. Kursen kring forskningsmetodik kommer in tidigt i utbildningen, men under intervjun förklarades att den vetenskapliga progressionen fortsätter under de följande terminerna; kursplanerna övertygar inte riktigt i det avseendet. Urvalet av kurslitteratur samt de redovisade undervisnings- och examinationsformerna tydliggör inte vare sig i sin helhet eller i enskilda delar en genomarbetad progression och vi finner att progressionen inte är godtagbar.

Lärosätets ansvar för examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen är inte tydligt, och inte heller hur man ska förverkliga ett sådant ansvar. Kriterier för bedömning har inte redovisats. Vi bedömer att examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen inte är acceptabel.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination inte är tillfredsställande.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Dokumenterade krav på olika typer av examination finns ännu inte. Vi bedömer att lärosätet inte har visat att det finns organiserade och systematiska säkringssystem för utbildningen som ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen inte är tillfredsställande.

Samlad bedömning

På grund av bland annat att aspekten lärarresurs inte är tillfredsställande är vår samlade bedömning att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge grundläroutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem med tillfredsställande kvalitet. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan.

Bilaga I: kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprovning för de nya lärarexamina

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarresursen består både av vetenskapligt meriterade lärare samt lärare som besitter beprövad professionserfarenhet i en välavvägd proportion,
- lärarna har kompetens att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan med de krav på innehåll som anges i examensordningen för respektive lärarexamen (skolväsendets historia och organisation, värdegrund, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande, bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete)
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser (förskolläraryrket- samt grundlärarexamen),
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om vuxnas lärande (ämnes- och yrkeslärarexamen),
- lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.

Utbildningsmiljö

- Utbildningen ges i en forskande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- miljön inbegriper en fungerande organisation som säkrar att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne/ämnesområde,
- nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön.

Infrastruktur

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Studenterna har god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

- Utbildningsplanen för respektive examen innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för respektive program, inriktning samt ämne/ämnesområde,
- kursplanerna innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- Undervisningsformerna, vald kurslitteratur/annat lärandematerial och examinationsformerna säkrar forskningsanknytning och progression,
- examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i samarbete med utbildade handledare vid de medverkande skolorna.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

- Krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Säkring av utbildningens kvalitet

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.

